

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0320178 Värpeshult

Kommun: Älmhult

Områdets totala areal: 1,9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-06-21

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

6510 - Slätterängar i låglandet

Bevarandesyfte

I Natura 2000-området Värpeshult är de prioriterade bevarandevärdena bevarandet av ett kulturlandskap med betesmarker och slätterängar som brukas på ett sådant sätt att områdets hävdgynnade biologiska mångfald kan bibehållas och utvecklas. Det främsta syftet med området är att bibehålla hävden på ängarna och betesmarken så att den artrika florin och faunan kan bestå och utvecklas.

Beskrivning av området

I Värpeshult ingår två slätterängar och en betesmark som hävdats under lång tid. Slätterängen utmed vägen har enligt uppgift från Länsstyrelsens ängs- och hagmarksinventering varit i obruten hävd åtminstone sedan 1780. I markerna finns rikligt med hävdgynnade arter. I betesmarken förekommer granspira, en rödlistad art som tyder på lång kontinuitet i hävden. I slätterängarna växer bland annat praktvaxskivling, ängstarr, slättergubbe, sommarfibbla, svinrot, darrgräs och Jungfru Marie nycklar. Den artrika florin har bidragit till ett rikt insektsliv där det finns vädssandbi, ängsmetallvinge och mindre bastardsvärmare.

I träd- och buskskiktet finns bland annat vildapel, hagtorn och hassel.

Bevarandemål

Den totala arealen hävdade naturliga gräsmarker inom området ska vara 1,9 hektar. Arealen slåtteräng som hävdas genom slåtter ska bibehållas eller öka.

Bete på betesmarker och slåtter med efterbete med nötkreatur på slåtterängar ska prägla området. Slåtterängen ska vara slagen, bärgad och efterbetad vid vegetationssäsongens slut.

Igenväxningsvegetation ska inte tillåtas förekomma. Främmande arter ska inte finnas i området. Det ska finnas följande typiska arter: ängstarr, granspira, slåttergubbe, sommarfibbla, svinrot, darrgräs och Jungfru Marie nycklar.

Vad kan påverka negativt

Utebliven eller felaktig skötsel, exempelvis fel slåttertidpunkt och minskat eller upphört bete, leder på sikt till igenväxning med buskar och träd och en utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.

Tillförsel av kemiska bekämpningsmedel, gödsel eller kalk samt läckage av dessa ämnen från omkringliggande jordbruksmarker med utarmning av floran som följd.

Trampskador, tex vid vinterbete eller vid olämpligt val av eller antal betesdjur.

Stödutfodring som ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, vägutbyggnad och dikning.

Skogsbruk i form av avverkningar annat än i naturvårdssyfte, markberedning och plantering samt virkestransporter eller körning med andra tyngre fordon kan ge markskador.

Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar som kan förändra artsammansättningen i fältskiktet och påverka förutsättningarna för många arter.

Graninvandring och spridning av invasiva arter inom området.

En fortsatt minskning av arealen artrika gräsmarker i det omkringliggande landskapet reducerar förutsättningarna att bibehålla livskraftiga populationer av hävdgynnad flora även i Värpeshult.

Ovan nämnda verksamheter och åtgärder kan påverka området negativt även om de utförs i angränsande områden.

Bevarandeåtgärder

Skydd:

Området skyddas genom ett naturvårdsavtal som varar till år 2031. Länsstyrelsen hävdar slåtterängen.

Skötsel:

De viktigaste bevarandeåtgärderna i området är regelbunden skötsel genom slåtter och bete.

Traditionellt ängsbruk med vårstädning, slåtter, höbärgning och efterbete ska ske årligen. Enstaka år med uppehåll i slåttern för att möjliggöra vårbränning får ske.

I den fuktiga betesmarken hotas den sällsynta arten granspira av alltför tätt trädskikt med medföljande beskuggning. Røjning av igenväxning sker successivt i betesmarken. Det är en fördel om trädningen inte gallras, utan i stället trycks tillbaka genom att träd tas ned i ytterkanterna så att de helt öppna ytorna successivt blir större.

Bevarandetillstånd

Nationellt

De äldre fodermarkerna, ängar och betesmarker, som tidigare varit dominerande både arealmässigt och ekonomiskt har idag minskad ekonomisk betydelse. Särskilt slåtterängarna har nästintill helt och hållet utgått ur jordbruksproduktionen. Av den ängsareal som fanns för 100 år sedan, återstår endast en liten rest.

Värpeshult:

Hävden på både ängsmark och betesmark i Värpeshult är god. Slätterängarna är nästan helt öppna och förutsättningarna för den hävdgynnade floran är goda. Den fuktiga delen av betesmarken har haft ett alltför tätt trädskikt av björk och granspiran har inte varit synlig i området när det varit tätt trädskikt. Røjning av björk utfördes 2016.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Syftet med uppföljningen är att undersöka om de bevarandemål som formulerats i bevarandeplaner och skötselplaner är uppfyllda. Uppföljningen visar om skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6270 - Silikatgräsmarker**

Areal: 0,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bevarandemål

Negativ påverkan

Bevarandeåtgärder

Bevarandetillstånd

6410 - Fuktängar

Areal: 0,68 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bevarandemål

Negativ påverkan

Bevarandeåtgärder

Bevarandetillstånd

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,72 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bevarandemål

Negativ påverkan

Bevarandeåtgärder

Bevarandetillstånd

Dokumentation

Naturvårdsverket: Vägledning för myndigheter
(<http://www.naturvardsverket.se>)

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet(NBO)

Ängs- och hagmarksinventeringen 1988-90

Ängs- och betesmarksinventeringen 2000-2004

Rödlistade arter enligt den officiella svenska rödlistan, Artdatabanken, SLU, 2000.

Handläggare:

Liselott Nilsson

Bilagor

Bilaga 1. Information om Natura 2000

Bilaga 2. Naturtypskarta

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

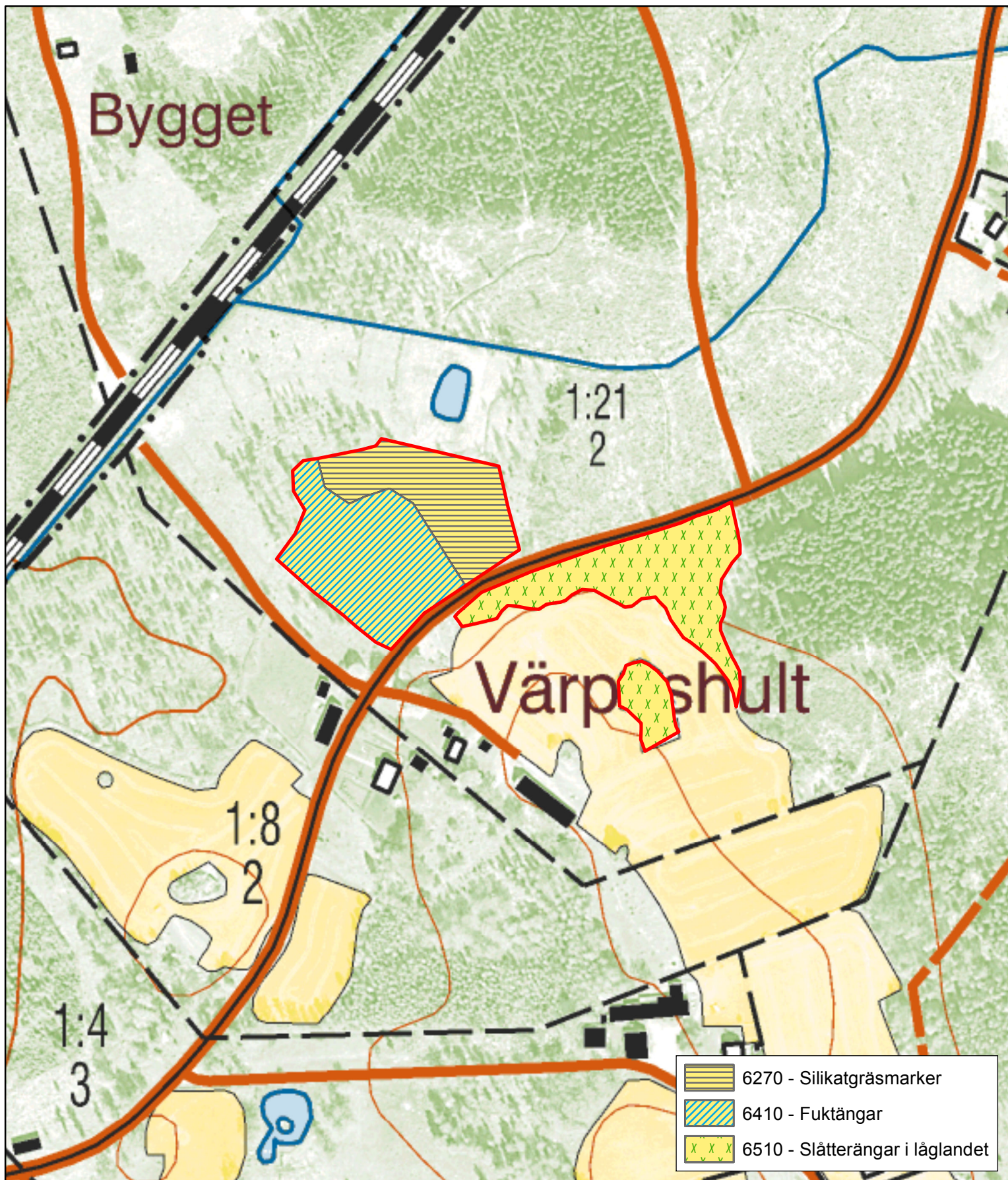
Kartor

Information om naturtyperns utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor, linje, punkter.)

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

Natura 2000-området Värpeshult - SE0320178

Bilaga 2

0 25 50 100 meter

1:3 000

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN